

דעת היום / גלעד פורטונה

המבט מזרחה

לוגיה בטכניון. בהמשך לפעילויות אלה, מוסד שמואל נאמן מקדם הקמת מרכז ללימוד, השיבה וגיבוש מדיניות לאומית מול מדינות מזרח אסיה. אחד היעדים העיקריים של מדינת ישראל הוא לשמר ולחזק את כושר התחרות של המשק הישראלי לטווח בינוני וארוך. המטרה העיקרית של המרכז תהיה לעזור בגיבוש מדיניות לאומית

מה שמתרחש בעשור האחרון בתחום מאזן הסחר העולמי הוא מהפיכה של ממש, וישראל חייבת להיערך לקראתה. סין, הודו ומדינות מזרח אסיה נוספות נראות כמי שסוחפות את המערב אל עבר שוקיהן המתפתחים ומאיימות לכונן סדר כלכלי עולמי חדש שניצניו כבר נראים בבירור. צריך להודות שלא רבים חזו ששליש האנושות הרעב והמפגר טכנולוגית אך המונע מלהט העשייה, היצור והפיתוח, יאיים כבר עתה על ההגמוניה הכלכלית המסורתית של המערב השבע והמתקדם. אלא שהעובדות הן שחלק גדול מהייצור בעולם מועבר כבר לסין ולהודו בתהליך מסודר, כאילו היה זה על פי לוח זמנים מוסכם ומתואם: בשלב הראשון התבטא המעבר בייצור של חומרי ביניים, בהמשך בייצור של מוצרים מוגמרים ולאחרונה מסתמנת אספקת שירותים ההולכת וגדלה.

עד העשור האחרון העריכו במערב שפער הידע הטכנולוגי שלהם יאפשר להמשיך להוביל את המערכות הגדולות הדורשות שילוב של טכנולוגיות עילית, ידע ותחכום. אלא שבמזרח לא פעלו על פי הערכת המערב והתחרות בין השווקים החלה מוקדם מהצפוי. סין והודו כבר לא מסתפקות רק בתואר של מאגר כוח העבודה הגדול בעולם אלא הן דואגות להכשיר אותו בתחום הפיתוח הטכנולוגי ולשאוף למצוינות ולבכירות. יש לזכור שחלק גדול מכלכלת המערב נבנתה על הגירה של מוחות מהמזרח שראו בו כר מחייה נוח. רבים מאלה מנצלים היום את השינויים המתרחשים בחלק זה של העולם ולוקחים חלק בהאצת ההצלחה של מדינות המזרח כדי להצליח להתמודד עם טכנולוגיות

יש להתמודד עם השאלה כיצד ניתן, בו זמנית, למנף את נכסי הידע העצומים הטמונים בתעשיות הישראליות בהתקשרות עם מדינות המזרח מבלי לאבדם בתהליך "החיבור" התעשייתי

מאוזנת בנושאי מדע, טכנולוגיה, תעשייה וקשרים בינלאומיים מול מדינות מזרח אסיה תוך שמירה על גישה מאוזנת בעולם של גלובליזציה. המרכז ינסה להתמודד עם מקצת הדילמות הלאומיות העומדות בצל הקשרים עם המזרח, בעיקר עם סין והודו. אחת מהן היא כיצד ניתן בו זמנית למנף את נכסי הידע העצומים הטמונים בתעשיות הישראליות בהתקשרות עם מדינות המזרח מבלי לאבדם בתהליך "החיבור" התעשייתי.

אולם מעל לכול ינסה המרכז לתת מענה לשאלה – כיצד יהיה ניתן לקיים בו זמנית חברות גלובליות שמרכזן בישראל, אשר תהליך "החיבור" למזרח לא יפגום בבכירותן ובהיותן תעשיות מובילות במערב. באופן ציורי יותר, כיצד לא לאפשר למשק התעשייתי הישראלי להיסחף בצונאמי הגלובלי הפונה מזרחה תוך זניחת הבסיסים במערב.

גיות מורכבות וחדישות בקצב מהיר ממה שניתן היה לצפות בעבר. אכן, מהפיכה של ממש ישראל הכירה מזמן בחשיבות הקשר עם מזרח אסיה והצליחה לכונן לא מעט קשרים עם מדינות האזור בתחומים שונים. האוניברסיטה העברית יזמה קורסים ללימוד השפה הסינית בשיתוף אוניברסיטת בייג'ינג; באוניברסיטת ת"א תופס המזרח נתח גדול בלימודי מנהל עסקים; פרויקט TIM של הטכניון שלח את אנשיו בעיקר קר למזרח כדי לחוות את עוצמת השינוי; משרד החוץ הרחיב את הנציגויות הכלכליות והמדען הראשי במשרד התמ"ת עורר סדרת הסכמי מו"פ עם המדינות במזרח ומנסה לקדם מחקרים משותפים בין התעשיות, בשותפות ובמימון של הממשלות וכן שיתף פעולה עם מוסד שמואל נאמן במדעים ובטכנולוגיה

הכותב הוא חוקר בכיר במוסד שמואל נאמן למחקרים מתקדמים במדע וטכנולוגיה, הטכניון וחבר מנהיגות ועידת ישראל לעסקים